

Yrkande

KD, M, D

2024-06-12

43

Yrkande angående – Remittering avseende förslag till revidering av Göteborgs Stads riktlinjer för hemvårdsbidrag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Ärendet återremitteras till stadsledningskontoret som får i uppdrag att återkomma med ett reviderat förslag som inkluderar:
 - a. En analys av hur många bidragstagare som riskerar få en minskning av bidragsbelopp med det förslag som framgår av tjänsteutlåtandet samt ett alternativt förslag, med högre bidragsbelopp eller tre vårdnivåer, där förändringarna i bidragsbeloppen är mindre än i det nuvarande förslaget. Det alternativa förslaget ska även innefatta en konsekvensanalys, såväl ekonomisk som social.
 - b. En redovisning av hur många av de som uppbär hemvårdsbidrag, som är i arbetsför ålder respektive har ålderspension.
 - c. Att det fortsättningsvis ska vara möjligt för anhöriga med annan folkbokföringsadress än bidragstagaren att motta hemvårdsbidrag
 - d. Att hemvårdsbidraget ska bedömas i linje med bedömning av hemtjänst och rådande rättspraxis, och därmed tillåta bidrag för vissa serviceinsatser

Yrkandet

Enligt Anhörigas riksförbund finns omkring 1,3 miljoner anhöriga i Sverige som vårdar, stödjer eller hjälper en närstående regelbundet. De flesta av dem är i yrkesverksam ålder. Enligt beräkningar gjorda av Anhörigas riksförbund motsvarar anhörigas insatser kostnader motsvarande 183 miljarder kronor varje år. Sett till befolkningens mängd skulle det innebära ungefär 10 miljarder kronor i Göteborg årligen. Det är många gånger tungt och svårt, men också något som många gör, om man får rätt förutsättningar och stöd. Ett viktigt sådant stöd kan vara ekonomisk kompensation som möjliggör att kortare arbetstid eller kompenserar för omkostnader.

Förra året uppgick äldre- samt vård och omsorgsnämndens (ÄVO) och nämnden för funktionsstöds (NFS) sammanlagda kostnad för anhörigstöd 37 miljoner kronor. Det är alltså en betydligt lägre kostnad än de ungefär 10,46 miljarder kronor som värdet av de anhörigas insatser i Göteborg motsvarar, enligt Anhörigas riksförbunds uppskattningar. Med tanke på den ansträngda situationen inom äldreomsorgen i allmänhet – och hemtjänsten i synnerhet – så har staden helt enkelt inte råd att förlora de anhörigas insatser. I stället behöver anhöriga stöttas, så att de kan och orkar fortsätta sina viktiga insatser.

Även ur ett mänskligt och moraliskt perspektiv är det viktigt att tillse goda förutsättningar för omsorgstagare att tas om hand av anhöriga. Många omsorgstagare och anhöriga känner en stor trygghet i att omsorgen ges av en känd och nära person, så länge som möjligt. Hemvårdsbidraget är ett sätt att stötta och visa uppskattning exempelvis till vuxna anhöriga som tar ansvar för sina äldre föräldrar och närstående, och därmed gör sig själva, sina närstående och samhället en stor tjänst.

Riktlinjerna för hemvårdsbidrag i Göteborg är idag utformade på ett sätt som innebär att fusk kan förekomma. Samtidigt är det viktigt att påminna om att de allra flesta som söker hemvårdsbidrag, med största sannolikhet gör det med hederliga och hedervärda motiv. Att nästan hälften av alla ÄVO:s omsorgstagare som i dagsläget har rätt till hemvårdsbidrag kommer förlora detta, om de nya riktlinjerna verkställs, visar på att det nya förslaget är alltför drastiskt och kastar ut barnet med badvattnet. Därför bör hemvårdsbidraget även fortsättningsvis beviljas när vårdaren inte delar folkbokföringsadress som bidragstagaren.

Det är positivt att omvårdnadsbehovet som ligger till grund för hemvårdsbidraget föreslås bedömas i linje med bedömning av hemtjänst och rådande rättspraxis, både för att minska administrationen och underlätta eventuell överlämning till hemtjänst. Eftersom hemtjänst i dagsläget ges för serviceinsatser, så bör detta även fortsättningsvis gälla hemvårdsbidrag under motsvarande förutsättningar.

Det är positivt att antalet vårdnivåer föreslås minska från fem till två. Samtidigt uppstår en risk att många bidragstagare får en kraftig minskning av bidragsbelopp. För att undvika detta bör SLK återkomma med en analys av vad de förändrade vårdnivåerna innebär för personer med olika nivåer av hjälpbehov. Om det i analysen framgår att en betydande andel av de biståndberättigade får en betydande minskning av bidrag med den nya modellen, ska SLK återkomma med ett förslag som innebär högre bidrag på respektive nivå, eller tre vårdnivåer, för att minimera förändringar i bidragsbeloppen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-04-22

Ärendenummer SLK-2023-01116

Ärendenummer SLK-2023-00953

Handläggare

Karin Magnusson

Telefon: 031-368 05 80

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

Remittering avseende förslag till revidering av Göteborgs Stads riktlinjer för hemvårdsbidrag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen remitterar utan eget ställningstagande stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och förslag till riktlinjer för hemvårdsbidrag till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Föreningen Anhörig Göteborg, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit senast tre månader efter beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden (ÄVO) 2023-12-12 § 250 och nämnden för funktionsstöd (NFS) 2023-12-20 § 252 har beslutat om att hemställa till kommunfullmäktige om revidering av Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-12-13 § 932 om att ge stadsledningskontoret i uppdrag att, med utgångspunkt i revisionsrapporten publicerad den 17 oktober 2023, göra en översyn av reglerna för hemvårdsbidrag och föreslå en reviderad version av regelverket.

Stadsledningskontoret har tillsammans med representanter från äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd (FFS) arbetat fram förslag till reviderade riktlinjer för hemvårdsbidrag. Förslaget bedöms uppfylla syftet med att regelverket ska vara tydligt samt tids- och ändamålsenligt. Vidare att det leder till enhetlig handläggning såväl inom respektive berörd nämnd som mellan nämnder. Förslaget förväntas leda till minskade risker för välfärdsbrottslighet och fusk.

Stadsledningskontoret föreslår i ärendet att kommunstyrelsen remitterar förslaget till ÄVO, NFS, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor och Föreningen Anhörig Göteborg för yttrande.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För år 2023 var ÄVO:s kostnader för hemvårdsbidrag 32 mnkr och för NFS var kostnaden 5 mnkr. I förhållande till om stadens verksamheter skulle utföra motsvarande insatser har hemvårdsbidraget en låg kostnad. Stadsledningskontoret kan inte fullt ut bedöma hur det föreslagna regelverket påverkar nuvarande förhållanden. Denna fråga bör hanteras i remissvaren från de underremitterande nämnderna.

Tydliga och ändamålsenliga riktlinjer bedöms minimera risker för välfärdsbrottlighet och fusk vilket främjar styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag, vilket i sin tur kan minska risken för felaktiga utbetalningar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Såväl NFS som ÄVO anser att nuvarande regler upplevs som otydliga och inte längre är ändamålsenliga. Detta kan innebära en risk för ojämlig handläggning mellan stadsområden och berörda nämnder. Ett bättre anpassat regelverk med fokus på tydliga bedömningskriterier innebär en högre rättssäkerhet för den enskilde.

Stadsledningskontoret bedömer att förslag till riktlinjer skapar förutsättningar för en mer likvärdig handläggning utifrån att bedömningar ska harmonisera med bedömning av hemtjänst samt att hemvårdsbidraget ges i färre omvårdnadsnivåer.

Samverkan

Information i CSG 2023-05-02.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2023-12-13 § 932
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2023-12-12 § 250
3. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2023-12-20 § 252
4. Nuvarande regel för Göteborgs Stads hemvårdsbidrag
5. Förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för hemvårdsbidrag

Ärendet

ÄVO 2023-12-12 § 250 och NFS 2023-12-20 § 25 har beslutat om att hemställa till kommunfullmäktige om revidering av Göteborgs Stads riktlinjer för hemvårdsbidrag.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har 2023-12-13 § 932 beslutat om att ge stadsledningskontoret i uppdrag att, med utgångspunkt av revisionsrapporten publicerad 2023-10-17, göra en översyn av riktlinjerna för hemvårdsbidrag och föreslå en reviderad version av regelverket. Syftet med översynen, som ska genomföras med berörda nämnder, ska vara att:

- regelverket ska bli mer ändamålsenligt
- säkerställa ett välfungerande kontrollsystem och därigenom minska risken för felaktiga utbetalningar och fusk
- skapa likvärdighet i rutinerna mellan de handläggande nämnderna.

Stadsledningskontoret har genomfört arbetet med riktlinjer för hemvårdsbidrag tillsammans med representanter från ÄVO och FFS.

Stadsrevisionens rapport

Stadsrevisionen har granskat styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag på ÄVO och NFS. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnderna arbetar systematiskt med styrning, uppföljning och kontroll för att minska risken för felaktiga utbetalningar av hemvårdsbidrag.

Stadsrevisionen lämnar följande rekommendationer:

- NFS och ÄVO rekommenderas att stärka systematiken i egenkontrollen av hemvårdsbidrag,
- NFS och ÄVO rekommenderas att stärka analysen av de risker som finns inom handläggningen av hemvårdsbidrag,
- ÄVO rekommenderas att stärka systematiken i sin styrning av hemvårdsbidrag för att säkerställa en likvärdig hantering,
- ÄVO och NFS rekommenderas att uppmärksamma kommunstyrelsen på att regelverket för hemvårdsbidrag inte upplevs som ändamålsenligt.

Hemställan från äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd

ÄVO och NFS har i likalydande beslut hemställt till kommunfullmäktig om revidering av Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag. Av nämndernas tjänsteutlåtanden framgår att regel för hemvårdsbidrag inte ger det stöd som behövs för att handlägga hemvårdsbidrag på ett ändamålsenligt sätt. Tolkningsutrymmet i regelverket riskerar att leda till brist på likvärdighet i bedömningarna inom Göteborgs Stad samt att utformningen till viss del är föråldrad utifrån dagens rättspraxis. Det framgår önskemål om att utreda hemvårdsbidrag med samma struktur som övrig myndighetsutövning (IBIC). Metoden ger ett stöd för att beskriva en persons behov, resurser, mål och resultat genom hela processen, från att en ansökan kommer in till att insatsen avslutas. Hemvårdsbidrag utreds i dagsläget med en egen struktur. Regel för hemvårdsbidrag med tillhörande poänglista är inte förenlig med strukturen i metoden IBIC.

Stadsledningskontorets utredning

Juridiska förutsättningar

Hemvårdsbidrag är ett bidrag som efter beslut av kommunen kan betalas ut till den enskilde som behöver stöd och omsorg. Enligt en dom från Kammarrätten i Sundsvall (2006-03-29 mål nr 2578-05) är hemvårdsbidrag en form av bistånd som kan utgå till den enskilde med stöd av 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL). Detta medför att beslut om avslag på ansökan om hemvårdsbidrag inte kan överklagas genom förvaltningsbesvär utan att prövningen ska göras i form av en laglighetsprövning enligt kommunallagen. Det är frivilligt för kommuner att ha hemvårdsbidrag och varje kommun bestämmer riktlinjer och villkor för ersättning.

Stadsledningskontoret har utrett skattemässiga förutsättningar för bidraget. Enligt 8 kap. 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) är hemvårdsbidrag som betalas ut av kommuners medel till en vårdbehövande skattefritt. Närmare vägledning, i till exempel rättspraxis, avseende de skattemässiga förutsättningarna har inte identifierats inom ramen för denna utredning. Stadsledningskontoret har tagit kontakt med Skatteverket som initialt uttalade att ersättningen, som den vårdbehövande betalar den som utför omvårdnaden, är skattefri i det fall den utbetalas till närmast anhörig inom samma hushåll. Därefter har Skatteverket uttalat, efter avstämning med sin rättsavdelning, att om ersättningen betalas ut till en utomstående person som inte ingår i den vårdbehövandes hushåll gäller vanliga regler, innebärande att inkomsten är skattepliktig för mottagaren. Enligt Skatteverkets rättsavdelning kan det då bli aktuellt att man ska betala arbetsgivaravgifter och redovisa dessa på en förenklad arbetsgivardeklaration.

Mot bakgrund av ovan korrespondens med Skatteverket kan konstateras att avgörande för de skattemässiga förutsättningarna är om mottagaren av ersättningen ingår i den vårdbehövandes hushåll eller inte. Sammanfattningsvis, om mottagaren ingår i den vårdbehövandes hushåll är ersättningen till hen skattefri medan om mottagaren inte ingår i den vårdbehövandes hushåll är ersättningen till hen skattepliktig.

Nuvarande regler för hemvårdsbidrag

Nu gällande regel för hemvårdsbidrag beslutades av kommunfullmäktige 1991-04-25 § 18. En större revidering beslutades 2005-05-12 § 6. Bland annat togs den automatiska kopplingen mellan hemvårdsbidrag och anhöriganställning bort. En annan förändring var att bestämmande av vårdnivå sker med utgångspunkt av den enskildes behov av hjälp i olika situationer utifrån en fastställd poängskala.

Hemvårdsbidrag handläggs som ett bistånd enligt 4 kap 2 § SoL och utgår inom ramen för vad som föreskrivs i bestämmelser om hemvårdsbidrag beslutade av kommunfullmäktige. Hemvårdsbidrag är kopplat till prisbasbeloppet och ges i fem vårdnivåer.

Vårdnivå	Hjälpbehov omfattande poäng per vecka	Procent av prisbasbeloppet	Kronor per månad 2024
1	13-19 poäng	1/12 av 25%	1 194
2	20-29 poäng	1/12 av 50%	2 388
3	30-39 poäng	1/12 av 75%	3 581
4	40-49 poäng	1/12 av 100%	4 775
5	Över 50 poäng	1/12 av 125%	5 968

Omvärldsbevakning

Hemvårdsbidrag eller anhörigbidrag som en del kommuner väljer att kalla bidraget är upp till varje kommun att besluta om bidraget ska finnas. Av propositionen Stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående (2008/09:82) framgår att drygt 5 200 närstående var beviljade hemvårdsbidrag den 1 oktober 2007. Eftersom statistik inte samlas in längre går det inte att uttala sig om utvecklingen efter 2007.

Stadsledningskontoret har ställt fråga om hemvårdsbidrag till medlemskommunerna inom Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Utöver Göteborg har Härryda, Öckerö och Partille hemvårdsbidrag. Partille kommun har dock beslutat att avveckla sitt bidrag.

Av storstäderna har Stockholm men inte Malmö hemvårdsbidrag. Andra exempel på kommuner som har bidraget är Linköping, Umeå, Borås, Haparanda, Nacka, Svenljunga, Bengtsfors, Vindeln, Boden, Vännäs, Skellefteå, Varberg, Lekeberg, Lycksele, Bjurholm och Mönsterås.

Regelverken mellan kommunerna skiljer sig åt. När det gäller åldersgränser ger några kommuner inte bidrag till barn under 18 år och en del inte till personer under 65 år. I något fall är det en förutsättning att vårdaren bor tillsammans den enskilde.

Stadsledningskontoret har jämfört Göteborgs Stads regel och betalningsnivåer med ovan kommuner. Ingen mer kommun än Göteborg har så många vårdnivåer som fem.

Stockholm är närmast med fyra vårdnivåer. Övriga kommuner har mellan en och tre vårdnivåer. När det gäller beloppens storlek är variationen stor. Göteborg och Stockholm har relativt jämförbara belopp och avviker tillsammans med Haparanda kommun att ha högre ersättningsnivåer än övriga jämförelsekommuner.

Hemvårdsbidrag inom Göteborgs Stad

I dagsläget är 866 personer inom ÄVO respektive 171 personer inom NFS beviljade hemvårdsbidrag.

Det går inte att hämta information från verksamhetssystemet Treserva som närmare anger någon information om dem som är beviljade hemvårdsbidrag eller vem som är anhörigvårdare.

Stadsledningskontoret har genomfört en enkätundersökning genom att handläggare av hemvårdsbidrag inom ÄVO respektive FFS svarat på frågor.

De frågeområden som ställs i enkäten är ålder på enskilda som får bidrag, typ av funktionsnedsättningar, vilken vårdnivå den enskilde är beviljad, om den enskilde har andra insatser som kompletterar hemvårdsbidraget, vilken relation vårdaren har samt om det är en eller flera vårdare som delar på hemvårdsbidraget.

Svarsfrekvensen varierar mellan nämnderna. ÄVO hade en cirka 80 procentig svarsfrekvens, 750 enskilda personer med hemvårdsbidrag. När det gäller FFS var svarsfrekvensen lägre, 50 procent, 85 enskilda personer med hemvårdsbidrag. Det innebär att deras resultat behöver tolkas med en försiktighet.

Övervägande andel av de som har hemvårdsbidrag inom ÄVO är mellan 66-89 år och har fysiska funktionsnedsättningar. När det gäller fördelningen i vårdnivåer återfinns övervägande personer i vårdgrupp 2 och 3. Drygt 460 personer har inga andra omsorgsinsatser från kommunen (kan ha trygghetslarm). När det gäller vem som är vårdare är det ungefär lika många som är make/maka/sambo som barn till den enskilde. Det är klart vanligare att vårdaren är en kvinnlig maka/sambo än en manlig. Mer än vad som kan förklaras av åldersstrukturen för äldre vårdare. Det vanligaste är att den enskilde har en vårdare.

När det gäller de som har hemvårdsbidrag inom FFS är övervägande andel mellan 41-65 år och har fysiska funktionsnedsättningar. Övervägande andel av personerna har vårdgrupp 2 och 3 och även inom FFS är det klart vanligast att enskilda inte har andra insatser (kan dock ha trygghetslarm). När det gäller vårdarna är det ungefär lika vanligt att de är föräldrar, kvinnlig sambo, barn eller annan (ex. granne, släkting). Det vanligaste är att den enskilde har en vårdare.

Resultaten mellan FFS och ÄVO är relativt lika. Förutom ålder på enskilda som får hemvårdsbidrag skiljer sig vårdarens relation. Båda dessa faktorer bedöms kunna relateras till åldersstrukturer.

Stadsledningskontorets bedömning

Parallellt med att revidera riktlinjerna arbetar stadsledningskontoret tillsammans med representanter från ÄVO och FFS med ett uppdrag från kommunfullmäktige kring processen för hur hemvårdsbidraget handläggs och kontroller för att minska risken för välfärdsbrottslighet och fusk. Ett uppdrag som gavs i samband med redovisning av uppdrag att föreslå åtgärder för att samordna och stärka samverkan inom staden för att motverka välfärdsbrott, beslut i kommunfullmäktige 2023-02-23 § 28. Uppdraget kommer slutredovisas i delårsrapport augusti 2024.

Förvaltningarna har arbetat med Crime proffing- analyser, en metod från brottsförebyggande rådet (brå), som är ett sätt att förebygga fel och brott mot välfärdssystemen. Metoden går ut på att riskanalysera regelverk eller andra system som styr till exempel gynnande beslut, tillstånd, avtal eller utbetalningar.

De främst risker förvaltningarna identifierat gällande hemvårdsbidrag är:

- otydligheter i regelverket som bland annat kan leda till dubbelkompensation, olämpliga anhörigvårdare och ojämlika bedömningar,
- att ersättningen inte når anhörigvårdaren och att olika former av frånvaro inte blir känd för myndigheten,

- vårdbehov överdrivs samt att anhörigvårdaren inte arbetar på ett sådant sätt att det finns möjlighet att minska vårdbehovet.

Stadsledningskontoret har beaktat riskerna i förslag till reviderade riktlinjer. Att säkerställa följsamhet till riktlinjerna och nödvändiga kontroller behöver omhändertas av handläggande nämnder utifrån vad som framkommer i det redan pågående arbetet. Det kan också finnas behov av mer detaljerade rutiner där nämnderna har möjlighet att skapa egna exempelvis anvisningar.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns skäl att förtydliga och skärpa kraven både när det gäller vilket stöd som ska ingå i hemvårdsbidraget och kraven på anhörigvårdaren. Detta för att harmonisera med hur hemtjänst bedöms, i förhållande till att det idag finns fler alternativ än hemtjänst att tillgodose praktiska insatser, säkerställa att vårdaren har förutsättningar för uppdraget samt för att motverka välfärdsbrottslighet och bidragsfusk.

Väsentliga förändringar i förslag till reviderat regelverk för hemvårdsbidrag jämfört med nuvarande.

- Den enskilde ska vara över 19 år.
- Grunden för att hemvårdsbidrag ska utgå är att stödet ska innebära väsentligt merarbete för den anhörige och att stödet ska utgöras av omvårdnad.
- Ersättning för serviceinsatser, såsom exempelvis städ, tvätt, inköp, matlagning ingår inte i hemvårdsbidraget.
- Omvårdnadsbehov som ligger till grund ska hemvårdsbidraget ska bedömas i linje med bedömning av hemtjänst och rådande rättspraxis.
- Anhörigvårdare ska ingå i den enskildes hushåll.
- Antalet omvårdnadsnivåer ändras från fem till två. Se nedan tabell.

Omvårdnadsnivå	Vårdbehov (tim/mån)	Procent av prisbasbelopp	Kronor per månad 2024
Omvårdnadsnivå 1	30-86 tim	1/12 av 50 procent	2 388 kr
Omvårdnadsnivå 2	Över 86 tim	1/12 av 100 procent	4 775 kr

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få omvårdnadsbidrag (tidigare vårdbidrag) från Försäkringskassan. Bidraget baseras på den omvårdnad och tillsyn som barnet behöver utöver vad som är vanligt för barn i samma ålder utan funktionsnedsättning. Omvårdnadsbidrag kan ges fram till juni månad det år barnet fyller 19 år. Med detta som bakgrund är stadsledningskontorets förslag att hemvårdsbidrag kan ges till enskilda över 19 år.

Stadsledningskontoret föreslår att antalet vårdnivåer ändras från fem till två. Att ha många vårdnivåer innebär en högre administrativ belastning på handläggande nämnder än att ha få vårdnivåer. Inte minst utifrån att det kan ligga i den enskildas intresse att få ett högre bidragsbelopp samt att det blir enklare att göra likvärdiga bedömningar. Stadsledningskontoret har med stöd av ÄVO och FFS använt en begränsad andel ärenden som underlag till förslaget om timmar i två nivåer.

Då förslaget är att inte serviceinsatser och ledsagning, administration längre ska ingå i hemvårdsbidraget blir konsekvensen att det finns enskilda i de lägre poängspannen som inte når upp till omvårdnadsnivå 1. För att komma upp i omvårdnadsnivå 2 krävs ett relativt omfattande omvårdnadsbehov.

Den poängmall som finns inom nuvarande regelverk bedöms inte vara följsam i förhållande till hur nämnderna bedömer andra omvårdnadsbehov. Motsvarande insatser inom hemtjänst bedöms idag utifrån individens behov i centrum (IBIC) för att komma fram till ett antal timmar per månad för att tillgodose behoven alternativt insatser. I de fall den enskilde har insatser både från hemtjänst och inom ramen för hemvårdsbidragen uppstår svårigheter att harmonisera dessa helt olika modeller och risk för dubbelkompensation föreligger. Därav föreslås att bedömning av omvårdnadsbehovet ska ske i linje med bedömning av hemtjänst och rådande rättspraxis. Idag finns fler alternativ till hemtjänst såsom att handla mat och göra bankärenden via internet samt att anlita privat städning och fönsterputs med RUT-avdrag. I nuvarande poängmall finns det också insatser som sällan beviljas som hemtjänst. Exempel är ledsagning till läkare, hjälp med administration och post- och bankärenden. Detta är skäl till att praktiska insatser inte föreslås ingå i hemvårdsbidraget.

Skäl till att stadsledningskontoret föreslår att anhörigvårdare ska ingå i den enskildes hushåll är kopplat till frågan gällande beskattning. Skatteverket har uttalat att ersättningen är skattefri för den enskilde och i det fall den utbetalas till närmast anhörig inom samma hushåll. Om ersättningen betalas ut till en utomstående person som inte ingår i den enskildes hushåll gäller vanliga regler, innebärande att inkomsten är skattepliktig för mottagaren. Om regelverket godkänner anhörigvårdare utanför hushållet (vilket gäller inom nuvarande regelverk) är stadsledningskontorets uppfattning att det är svårt att ha kontroll över att bidraget tas upp för beskattning. Den enskilde ansvarar för att uppta ersättningen till beskattning och Skatteverket ansvarar för att kontrollera detta. Det bedöms dock finnas svårigheter att kontrollera att det görs. Inom ramen för frågan om välfärdsbrott och fusk anser stadsledningskontoret att det finns fördelar med att riktlinjen omfattar anhörigvårdare inom samma hushåll som den enskilde. Anhörigvårdaren behöver därmed inte betala skatt för hemvårdsbidraget och riskerna att inkomster inte tas upp för beskattning elimineras.

Stadsledningskontoret konstaterar att förslaget innebär att många av nuvarande anhörigvårdare inte kommer godkännas inom det reviderade förslaget. Exempelvis visar enkätundersökningen inom ÄVO:s verksamhet att det är ca 350 barn till äldre personer som är anhörigvårdare. Förutsatt att en hög andel av de vuxna barnen inte delar hushåll med äldre föräldrar kommer förslaget påverka många personer som idag har hemvårdsbidrag. Samma slutsatser kan dras inom FFS. När det gäller att tydliggöra krav på anhörigvårdaren har stadsledningskontoret hämtat inspiration från bestämmelse i lagen om stöd till vissa funktionshindrade (LSS) 9 d §. Stadsledningskontorets uppfattning är att den som tar emot ersättning för att ge omvårdnad till en närstående bör ha en nära koppling till stadens anhörigstöd. Detta med syfte att säkerställa att vårdaren har en hälsosam vårdarsituation och har förmåga att klara av sitt uppdrag.

Även förslaget ligger på beloppsnivåer som är i de högre spannen i förhållande till övriga kommuner i landet som har hemvårdsbidrag.

Stadsledningskontoret bedömer att beloppsnivåerna kan motiveras av att stödet som utgör grund för hemvårdsbidrag föreslås innebära väsentligt merarbete för den anhöriga och att bidraget ska ses som ett stimulansbidrag för den omvårdnadsinsats som utförs.

Ärendet föreslås remitteras till berörda nämnder, Göteborgs Stads pensionärsråd och Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att förslag till Göteborgs Stads riktlinjer samt tjänsteutlåtande skickas till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor och Föreningen Anhörig Göteborg för yttrande. I nämndernas yttranden bör det framgå vilka konsekvenser de föreslagna riktlinjerna får för enskilda som har hemvårdsbidrag idag och vilka ekonomiska konsekvenser som bedöms bli följden av förslaget.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 932 Ärendenummer SLK-2023-00953

Yrkande från S, V och MP angående revisionsrapport om hemvårdsbidrag

Beslut

Enligt yrkande från S, V och MP:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att, med utgångspunkt i revisionsrapporten publicerad den 17 oktober 2023, göra en översyn av reglerna för hemvårdsbidrag och föreslå en reviderad version av regelverket. Syftet med översynen, som skall genomföras med berörda nämnder, skall vara att

- Göra regelverket mer ändamålsenligt
- Säkerställa ett välfungerande kontrollsystem och därigenom minska risken för felaktiga utbetalningar och fusk
- Skapa likvärdighet i rutinerna mellan de handläggande nämnderna.

Tidigare behandling

Bordlagt den 8 november 2023, § 793, den 22 november 2023, § 843 och den 29 november 2023, § 882.

Handlingar

Yrkande från S, V och MP den 1 november 2023.

Yrkande från M, D, L och KD den 30 november 2023.

Yrkanden

Marina Johansson (S) yrkar bifall till yrkande från S, V och MP den 1 november 2023 och avslag på yrkande från M, D, L och KD den 30 november 2023.

Axel Josefson (M) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från M, D, L och KD den 30 november 2023 och avslag på yrkande från S, V och MP den 1 november 2023.

Propositionsordning

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att Marina Johanssons yrkande bifallits.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

§ 250 N160-0735/23

Hemställan om att se över regler för hemvårdsbidrag

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. hemställer till kommunfullmäktige om revidering av Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag.
2. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2023-11-17

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige
Nämnden för funktionsstöd

Dag för justering

2023-12-12

Vid protokollet

Sekreterare

Carolina Hansson

Ordförande

Marina Johansson

Justerande

Mattias Tykesson

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-11-17
Diarienummer N160-0735/23

Handläggare: Annelie Johansson, Lill-Britt
Andersson, Therese Lindén, Angelika Gelin
annelie.2.johansson@aldrevardomsorg.goteborg.se
lill-britt.andersson@aldrevardomsorg.goteborg.se
therese.linden@aldrevardomsorg.goteborg.se
angelika.gelin@aldrevardomsorg.goteborg.se

Hemställan till kommunfullmäktige om att revidera Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. hemställer till kommunfullmäktige om revidering av Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag.
2. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden gör en hemställan hos kommunfullmäktige om att revidera regel för hemvårdsbidrag.

Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag beslutades av kommunfullmäktige år 2005. Regeln har inte reviderats därefter. Förvaltningen anser att regel för hemvårdsbidrag inte ger det stöd som behövs för att handlägga hemvårdsbidrag på ett ändamålsenligt sätt. Utformningen av *Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag* riskerar att leda till olikartade bedömningar av såväl den sökandes behov som av vårdarens lämplighet. Otydligheten i *Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag* kan även leda till en risk för bristande likvärdighet i handläggningen mellan förvaltningarna.

Förvaltningen har samverkat med förvaltningen för funktionsstöd (FFS) i ärendet. Förvaltningarna gör likartade bedömningar gällande en översyn av reglerna och ärendet kommer att behandlas vid nämnden för funktionsstöds sammanträde i december.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens kartläggning av hemvårdsbidrag visar att det är 916 personer som uppbär en ekonomisk ersättning i form av bidrag från förvaltningen. Det är fler kvinnor (cirka 56 procent) än män (cirka 44 procent) som ansöker och får bidraget beviljat. Under perioden 2023-01-01 till 2023-10-31 har ett belopp om 26,7 miljoner kronor betalats ut till enskilda som har behov av hjälp till omvårdnad. Förvaltningens bedömning är att den totala kostnaden för år 2023 kommer att uppgå till drygt 32 miljoner kronor.

Hemvårdsbidrag räknas om varje år och baseras på årligt fastställt prisbasbelopp. Det finns fem behovsnivåer, där den lägsta nivån (nivå 1) ger drygt 1 000 kronor i månaden i

bidrag och varje efterföljande nivå ökas med cirka 1 000 kronor per nivå. Högsta nivån (nivå 5) ger drygt 5 000 kronor i månaden. Sammanställningen nedan redogör antalet personer beviljade respektive nivå.

Nivå 1: 308 personer

Nivå 2: 258 personer

Nivå 3: 185 personer

Nivå 4: 100 personer

Nivå 5: 65 personer

Totalt: 916 personer

Det är svårt att bedöma den ekonomiska dimensionen av en framtida revidering av underlaget i nuläget. En vidare bedömning av den ekonomiska aspekten bör göras inom föreslagen översyn.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Nuvarande regel ger utrymme för tolkningar vilket innebär en påtaglig risk för ojämlik handläggning inom Göteborgs Stad. En översyn av regeln med fokus på enhetlig bedömning och myndighetsutövning skulle innebära en högre rättssäkerhet för den enskilde.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 6 december.

Bilagor

1. Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag
2. Styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag (revisionsrapport)

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Nämnden för funktionsstöd (för kännedom)

Ärendet

Nämnden har att ta ställning till förvaltningens förslag att hemställa till kommunfullmäktige om att revidera *Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag*.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag beslutades av kommunfullmäktige år 2005. Regeln för hemvårdsbidrag har inte reviderats därefter. Lagstöd för hemvårdsbidrag är 4 kap. 2 § socialtjänstlagen, som säger att kommunen får tillhandahålla insatser utöver vad som krävs för en skälig levnadsnivå. Beslut om hemvårdsbidrag ges till den enskilde men ska användas för att betala dennes anhörige, i regeln benämnd vårdaren, för att utföra sådana arbetsuppgifter som man normalt sett inte hjälper varandra med inom ramen för föräldraansvaret eller en hushållsgemenskap. Hemvårdsbidraget kan ges till personer i alla åldrar bosatta i Göteborgs Stad.

Kommunfullmäktige har i regel för hemvårdsbidrag beslutat om en poänglista för bedömning av enskilda individers behov. Det kan vara till exempel hjälp med att klä på sig, förflytta sig, sköta sin personliga hygien samt andra insatser som behövs för att exempelvis bryta isolering. Förvaltningen menar att det finns en otydlighet i vilka situationer poäng ska ges och när avdrag för exempelvis andra insatser ska göras. Poänglistan behöver även uppdateras och kopplas till den rättspraxis som nu råder.

Regel för hemvårdsbidrag definierar även att vårdaren ska vara en lämplig person; ”att vederbörande har personliga förutsättningar och har intresse och möjlighet att fullgöra uppdraget”. Gränserna för vad som kan ses som lämpligt eller olämpligt är inte uttalade utan bedömningen ligger på socialsekreteraren i varje enskilt fall. Det öppnar upp för olika bedömningar av vad lämplighet innebär, hur dessa ska bedömas och vilka faktorer som spelar in i bedömningen.

Förvaltningen har samverkat med förvaltningen för funktionsstöd (FFS) i ärendet. Förvaltningarna gör likartade bedömningar gällande en översyn av reglerna och ärendet kommer att behandlas vid nämnden för funktionsstöds sammanträde i december.

Revisionens granskning

Revisionens granskning (bilaga 2) visar att *Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag* inte upplevs som aktuell och sammantaget finns en risk för att detta påverkar förvaltningarnas förutsättningar för att utöva en god styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag. Otydligheten kan även leda till en risk för bristande likvärdighet i handläggningen mellan förvaltningarna. Därför bedömer revisionskontoret att nämnderna bör uppmärksamma kommunstyrelsen på de brister som de upplever finns i de nuvarande regel för hemvårdsbidrag.

Mot bakgrund av de brister som framkommit i granskningen lämnar revisionskontoret följande rekommendationer:

- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden rekommenderas att stärka systematiken i sin styrning av hemvårdsbidrag för att säkerställa en likvärdig hantering.
- Nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden rekommenderas att uppmärksamma kommunstyrelsen på att regelverket för hemvårdsbidrag inte upplevs som ändamålsenligt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar den bedömning som framgår i revisionsrapporten *Styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag*. Förvaltningen har haft i uppdrag att föreslå en hemställan men har valt att avvakta med detta arbete tills revisionskontorets rapport var beslutad. Detta för att inkludera samtliga aspekter i hemställan.

Förvaltningen bedömer inte att *Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag* ger det stöd som behövs för att handläggningen ska ske på ett ändamålsenligt sätt. Förvaltningen anser även att utformning i regel för hemvårdsbidrag till viss del är föråldrad utifrån dagens rättspraxis. Då regel för hemvårdsbidrag är beslutat av fullmäktige har förvaltningen inte kunnat utveckla metodstöd eller gemensamma dokument för tolkning inom regel för hemvårdsbidrag. Tolkningsutrymme riskerar därmed att leda till brist på likvärdighet i bedömningarna inom Göteborgs Stad.

Det finns inom förvaltningen även ett önskemål om att utreda hemvårdsbidrag med samma struktur som övrig myndighetsutövning. Inom övrig myndighetsutövning tillämpas Socialstyrelsens framtagna metod *Individens behov i centrum*. Metoden ger ett stöd för att beskriva en persons behov, resurser, mål och resultat genom hela processen, från att en ansökan kommer in till att insatsen avslutas. Hemvårdsbidrag utreds i dagsläget med en egen struktur. *Regel för hemvårdsbidrag* med tillhörande poänglista är inte förenlig med strukturen i metoden *Individens behov i centrum*. Genom en översyn kan rekommendation lämnas att utveckla utredningsförfarandet för hemvårdsbidrag till den struktur som återfinns i övrigt utredningsarbete inom förvaltningen.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Ann-Louise Östman
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör

Hemställan till kommunfullmäktige om revidering av regler för hemvårdsbidrag

§ 252, Dnr N161-2348/23

Revisionen har granskat styrning, kontroll och uppföljning av hemvårdsbidrag i nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård och omsorgsnämnden, och rekommenderar båda nämnderna att uppmärksamma kommunstyrelsen på att regelverket för hemvårdsbidrag inte upplevs som ändamålsenligt.

Beslut

1. Nämnden för funktionsstöd hemställer till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag, enligt tjänsteutlåtandet.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder beslutet till Äldre- samt vård och omsorgsnämnden.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Handlingar

Förvaltningen har den 21 november 2023 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden hemställer till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag, att beslutet översänds till Äldre- samt vård och omsorgsnämnden samt att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Yrkande

Ordförande Håkan Hallengren (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att hemställa till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag.

Justering

Den 20 december 2023.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Utdrag ur protokoll (nr 13B)
Sammanträdesdatum: 2023-12-20

Vid protokollet

Ordförande

Håkan Hallengren (S)

Justerande

Åsa Hartzell (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-11-21

Diarienummer N161-2348/23

Handläggare

Caroline Öberg

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Hemställan till kommunfullmäktige om revidering av regler för hemvårdsbidrag

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd hemställer till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag, enligt tjänsteutlåtandet.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder beslutet till Äldre- samt vård och omsorgsnämnden.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Revisionen har granskat styrning, kontroll och uppföljning av hemvårdsbidrag i nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård och omsorgsnämnden. Revisionen har rekommenderat båda nämnderna att uppmärksamma kommunstyrelsen på att regelverket för hemvårdsbidrag inte upplevs som ändamålsenligt, då nuvarande regelverk inte stödjer förvaltningens arbete med likvärdig myndighetsutövning. Nämnden föreslås därför hemställa till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

321 personer hade beslut om hemvårdsbidrag från förvaltningen för funktionsstöd under 2022. Förvaltningens kostnader för hemvårdsbidrag uppgick till sammanlagt 6 121 000 kr under år 2022.

Förvaltningen bedömer att aktuella och ändamålsenliga styrdokument främjar styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag, vilket i sin tur kan minska risken för felaktiga utbetalningar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har uppmärksammat att nuvarande regler upplevs som otydliga och inte längre är i linje med rättspraxis. Detta kan innebära en risk för ojämlik handläggning mellan stadsområden och mellan förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Förvaltningen ser att nuvarande regler inte främjar den enskildes rättssäkerhet vid bedömning och beslut om hemvårdsbidrag.

Samverkan

Information lämnas på förvaltningsövergripande samverkansgrupps (FSG) möte den 13 december 2023.

Bilagor

1. Göteborg Stads regler om hemvårdsbidrag

Ärendet

Nämnden föreslås hemställa till kommunfullmäktige om revidering av Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag.

Beskrivning av ärendet

Hemvårdsbidrag är ett kommunalt bidrag som fastställts av Göteborgs kommunfullmäktige. Hemvårdsbidrag är en ekonomisk ersättning till personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och som vårdas av anhöriga i hemmet i stället för att få insatser inom ramen för hemtjänst. En anhörig kan även vara en vän eller granne. Göteborgs Stads regler för hemvårdsbidrag beslutades av kommunfullmäktige 2005.

Revisionens rekommendationer

Stadsrevisionen har granskat nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden för att bedöma om nämnderna arbetar systematiskt med styrning, uppföljning och kontroll av hemvårdsbidrag för att minska risken för felaktiga utbetalningar. Revisionen lämnade bland annat följande rekommendation:

- Nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden rekommenderas att uppmärksamma kommunstyrelsen på att regelverket för hemvårdsbidrag inte upplevs som ändamålsenligt.

Revisionen bedömer att nuvarande regelverk inte stödjer förvaltningens arbete med likvärdig myndighetsutövning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar revisionens bedömning att nuvarande regelverk inte är ändamålsenligt. Nuvarande styrdokument upplevs som föråldrade då rättspraxis och socialsekreterarnas utredningsprocess har förändrats. Bedömning av den enskildes behov görs enligt reglerna med en poängskala, medan förvaltningen vanligtvis genomför utredningar enligt individens behov i centrum (IBIC), vilket är en helt annan utredningsprocess.

Reglerna upplevs även som otydliga då de lämnar stort utrymme för tolkning. Detta kan skapa en osäkerhet hos socialsekreterarna och medför en risk för beslut som inte är likvärdiga och minskad rättssäkerhet.

Förvaltningen ser ett behov av att revidera stadens regler för hemvårdsbidrag utifrån revisionens rekommendation, arbetet med likvärdig myndighetsutövning, rättssäkerhet och minskad risk för felaktiga utbetalningar. Nämnden föreslås därför besluta om att hemställa till kommunfullmäktige att revidera Göteborgs Stads regler om hemvårdsbidrag

Camilla Blomqvist

Yvonne Pontén

Förvaltningsdirektör

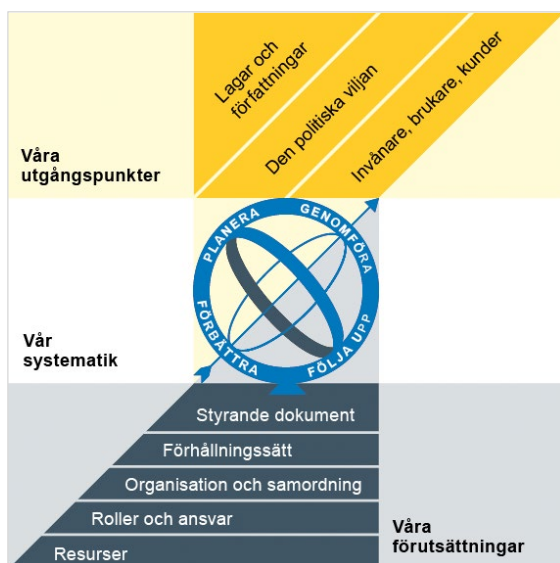
Avdelningschef Myndighet och Socialpsykiatri

Göteborgs Stads regel för hemvårdsbidrag

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
► Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Nämnden för funktionsstöd, 1490/90, (0044/22)
äldre samt vård- och
omsorgsnämnden,
socialnämnderna Nordost,
Centrum, Sydväst och
Hisingen

Diarienummer:
1490/90, (0044/22)

**Datum och paragraf för
beslutet:**
1991-04-25 § 18,

Dokumentsort:
Regel

Giltighetstid:
Tills vidare

Senast reviderad:
2023-02-21

Dokumentansvarig:
Avdelningschef
Beslutsunderlag och
utredning,
stadsledningskontoret

Bilagor:
Inga

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna regel	4
Vem omfattas av dessa regler	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	5
Koppling till andra styrande dokument	5
Stödjande dokument	5
Regler	6
I. Bestämmelser	6
1§ Allmänt	6
2 § Kriterier för hemvårdsbidrag	6
3 § Omfattning	6
4 § Bidragsnivåer	7
5 § Omprövning	7
6 § Utbetalning	7
7 § Frånvaro och avslut	7
8 § Stöd till anhöriga	8
9 § Ansökan	8
10 § Övergångsbestämmelser	8
11 § Handläggning inom Göteborgs kommun	8
II. Anvisningar till Bestämmelser om hemvårdsbidrag	8

Anvisning till § 1 - Allmänt	8
Anvisning till § 2 - Kriterier för hemvårdsbidrag	8
Anvisningar till § 3 - Omfattning.....	9
Anvisningar till § 4 - Bidragsnivåer	12
Anvisningar till § 5 - Omprövning.....	12
Anvisningar till § 6 - Utbetalning	12
Anvisningar till § 7 - Frånvaro och avslut.....	12
Anvisningar till § 8 - Stöd till anhöriga.....	13
Anvisningar till § 9 - Ansökan	13
Anvisningar till § 11- Handläggning inom Göteborg	13

Inledning

Syftet med denna regel

Hemvårdsbidraget syftar till att ekonomiskt kompensera för vård- och omsorgsinsats som den anhörige utför.

Vem omfattas av dessa regler

Reglerna gäller tillsvidare för de nämnder som i sina respektive reglementen har ett ansvar för hemvårdsbidrag. Aktuella nämnder är socialnämnderna Sydväst, Nordost, Centrum och Hisingen, äldre samt vård och omsorgsnämnden samt nämnden för funktionsstöd.

Bakgrund

Hemvårdsbidrag är ett kommunalt bidrag som fastställts av Göteborgs kommunfullmäktige. Bidraget är ingen lagstadgad skyldighet enligt socialtjänstlagen och kan inte överklagas.

Hemvårdsbidrag kan utgå till person som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och som vårdas av anhöriga i hemmet. Som anhörig i detta sammanhang räknas även vänner och grannar. Det utgår efter individens hjälpbehov och är uppdelat i fem olika bidragsnivåer. Vid inplacering i vårdnivå ska enbart hänsyn tas till den hjälp som tillgodoses genom anhörigas insatser. Vid bedömning skall hänsyn tas till den eventuella service och omsorg som tillhandahålls genom hemtjänstens försorg, likaså om den enskilde har beviljats till exempel personlig assistans eller annan insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Bidragets storlek är kopplat till prisbasbeloppet.

Lagbestämmelser

Hemvårdsbidrag prövas och beviljas enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen, inom ramen för kommunens generellt inriktade sociala verksamhet.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna regel
Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående	Hemvårdsbidraget syftar till att ekonomiskt kompensera för vård- och omsorgsinsats som den anhörige utför.

Stödjande dokument

Eventuellt behov av lokala stödjande dokument beslutas och hanteras av aktuella nämnder.

Regler

I. Bestämmelser

1§ Allmänt

Hemvårdsbidrag prövas och beviljas enligt kap 4 § 2 Socialtjänstlagen, inom ramen för kommunens generellt inriktade sociala verksamhet. Hemvårdsbidrag är ett kommunalt bidrag som fastställts av Göteborgs kommunfullmäktige. Hemvårdsbidrag kan utgå till person som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och som vårdas av anhöriga i hemmet. Som anhörig i detta sammanhang räknas även vänner och grannar.

2 § Kriterier för hemvårdsbidrag

För att hemvårdsbidrag skall kunna lämnas gäller att:

- den sökande är folkbokförd och stadigvarande bosatt i Göteborgs kommun,
- den sökande bedöms ha ett behov av omvårdnad, stöd, aktivering och/eller tillsyn som uppfyller lägsta nivån enligt fastställd poänglista,
- vårdaren är en person som bedöms som lämplig för uppgiften
- tillfredsställande förutsättningar för att kunna ge omvårdnaden i hemmet föreligger.

Arbetet ska främst bestå av personlig omvårdnad och vara av sådan art som man inte normalt hjälper varandra med inom ramen för föräldraansvar eller hushållsgemenskap.

3 § Omfattning

Hemvårdsbidrag fastställs med hänsyn till den av de fem nivåer som den sökande hänförs till. Bedömning av nivån för hemvårdsbidraget skall ske utifrån en särskild poänglista.

Den sökande hänföres till:

nivå 1 vid hjälpbehov omfattande 13–19 poäng per vecka

nivå 2 vid hjälpbehov omfattande 20–29 poäng per vecka

nivå 3 vid hjälpbehov omfattande 30–39 poäng per vecka

nivå 4 vid hjälpbehov omfattande 40–49 poäng per vecka

nivå 5 vid ett hjälpbehov av 50 poäng per vecka och mer.

Vid beräkning av hjälpbehovet tas hänsyn till om den sökande har avlösning, hemsjukvård, social hemtjänst, personlig assistans, handikappersättning eller liknande form av omvårdnad genom kommunens eller statens försorg. Enbart de insatser som den anhörige utför som stöd till den sökande inräknas vid bedömningen av hjälpbehovet.

4 § Bidragsnivåer

Hemvårdsbidraget anknyter till prisbasbeloppet och motsvarar per månad:

nivå 1 1/12 av 25 % av prisbasbeloppet,

nivå 2 1/12 av 50 % av prisbasbeloppet,

nivå 3 1/12 av 75 % av prisbasbeloppet

nivå 4 1/12 av 100 % av prisbasbeloppet

nivå 5 1/12 av 125 % av prisbasbeloppet

Hemvårdsbidrag räknas om varje år per den 1 januari med hänsyn till det prisbasbelopp som har fastställts för året.

5 § Omprövning

Hemvårdsbidraget beviljas för högst ett år i taget varefter det omprövas. Om väsentlig förändring inträder under året i förhållanden till vad som varit bestämmande för beviljandet av hemvårdsbidraget skall omprövning ske.

Den sökande eller den anhörige är skyldiga att anmäla ändrade förhållanden som kan medföra omprövning av hemvårdsbidraget. Ges inte möjlighet, i samband med besök i hemmet, till utredning eller omprövning upphör bidraget månaden efter. Byte av vårdare skall rapporteras till kommunen.

6 § Utbetalning

Bidraget utbetalas till den sökande som skall ersätta den anhörige som utför omvårdnaden.

Hemvårdsbidraget som betalas till den med hjälpbehov är inte skattepliktig inkomst enligt inkomstskattelagen kap 8 § 18 och omfattar inga sociala förmåner.

Full återbetalning kan begäras av hemvårdsbidrag som utbetalats på felaktiga grunder.

7 § Frånvaro och avslut

Vid tillfälligt uppehåll i omvårdnaden, till exempel vid sjukhusvistelse i mer än 7 dagar reduceras hemvårdsbidraget från första dagen.

Vid korttidsvistelse reduceras bidraget från första dagen oberoende av vistelsens längd.

Vid permanent flyttning till särskilt boende så upphör ersättningen dagen efter inflyttningen.

Vid permanent flyttning till annan kommun upphör bidraget vid innevarande månads slut.

När den sökande avlider upphör hemvårdsbidraget dagen efter.

8 § Stöd till anhöriga

Den anhörige som vårdar en närstående har rätt till fortlöpande information och stöd genom kommunens försorg och bör också vid behov tillhandahållas avlösning i sin omvårdnadsinsats.

9 § Ansökan

Ersättning kan tidigast erhållas från det datum skriftlig ansökan inkommit. Ersättning kan inte utbetalas retroaktivt.

10 § Övergångsbestämmelser

Om det nya regelverket innebär att det före detta hemvårdsbidraget skall upphöra eller sänkas skall det gamla regelverket tillämpas till och med nästa omprövning, dock senast 31/12 2005.

11 § Handläggning inom Göteborgs kommun

För en sökande folkbokförd inom en stadsdelsförvaltning i Göteborg som under längre tid än 3 månader bor hos anhörig i annan stadsdel gäller att handläggning av ärendet ske i den stadsdel där sökanden bor hos den anhörige.

II. Anvisningar till Bestämmelser om hemvårdsbidrag

Anvisning till § 1 - Allmänt

Hemvårdsbidrag är en ekonomisk ersättning till de personer vilkas anhöriga utför insatser som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst.

Behovet av hjälp till omvårdnad bedöms överskrida 6 mån.

Vid omvårdnadsbehov understigande 6 mån kan avsteg från ovanstående regel bedömas individuellt, till exempel vid vård i livets slutskede.

Anvisning till § 2 - Kriterier för hemvårdsbidrag

Med fast bosatt menas att personer har bostad och vistas i Göteborgs kommun. Personen kan emellertid tillfälligtvis tillsammans med sin vårdare vistas på annan ort, t.ex. sommarvistelse. Den tillfälliga vistelsen kan längst tillåtas vara 3 mån sammanhängande per beviljad period, därefter skall bidraget upphöra.

Med **omvårdnad** avses de insatser som behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp att äta, dricka, klä på och av sig, förflytta sig, ledsagning, sköta sin personliga hygien och i övrigt insatser som behövs för att bryta isolering eller för att den enskilde skall känna sig trygg i det egna hemmet. Det är även viktigt att anhöriga arbetar med ett rehabiliterande förhållningssätt.

Med **lämplig person** för uppgiften menas att vederbörande har personliga förutsättningar och har intresse och möjlighet att fullgöra uppdraget. Vem/vilka som utför omvårdnaden skall dokumenteras.

Hushållsgemenskap: Med hushållsgemenskap avses den situationen att två eller flera personer stadigvarande bor i samma bostad på ett sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan utnyttjas: gifta, sambo, partnerskap, syskon som bor tillsammans eller liknande (till exempel föräldrar som bor hos sina barn och tvärt om). Att man då ger varandra viss praktisk hjälp är normalt och bör beaktas. Däremot kan inte mer omfattande vårdbehov anses ligga inom vad man normalt bistår varandra med inom en familj. En individuell bedömning förutsätts i varje enskilt fall.

En helhetsbedömning bör göras av ärenden där bägge makarna har ett vårdbehov. I dessa fall skall ärendet dokumenteras i bägges akter.

Anvisningar till § 3 - Omfattning

Till grund för bedömning av nivå för hemvårdsbidrag ligger följande poänglista:

Poäng Funktion/Hjälpbehov

Rörelseförmåga

- 2 Går endast under uppsikt
- 3 Går med levande stöd
- 3 Hjälp i och/eller ur rullstol
- 3 Hjälp att köra rullstol utomhus och/eller inomhus
- 3 Hjälp i och/eller ur säng
- 5 Hjälp med lift/lyfthjälp
- 3 Sängbunden – Hjälp med att sitta upp och vändning dag

Poäng Funktion/Hjälpbehov

- 2 Hjälp med ordinerad rörelsebehandling eller gångövningar
- 2 Hjälp med stödbandage eller protes

Personlig hygien

3 Hjälp med bad, hårtvätt, fothygien

3 Daglig hjälp med övre toalett – tvättning, tand-/protesborstning, rakning, kamning mm

2 Daglig hjälp/handräckning/tillsyn nedre toalett

1 Hjälp med hygiensmörjningar

Toalettbesök/inkontinens

3 Hjälp med bäcken eller flaska på dagen

3 Hjälp vid toalettbesök

3 Påsbyte vid colostomi och/eller KAD

4 Urininkontinent (utan KAD) och/eller avföringsinkontinent nästan dagligen

8 Urininkontinent (utan KAD) och/eller avföringsinkontinent flera ggr dagligen

Klädsel

2 Daglig hjälp vid klädsel, handräckning-tillsyn-viss detalj

4 Daglig hjälp med all klädsel

Mat

1 Hjälp med uppläggning-sönderdelning-beredning

6 Hjälp vid måltid – normal tidsåtgång

8 Hjälp vid måltid – ovanligt tidskrävande, sond, infusion

Tillsynsbehov mm

2 Behöver viss tillsyn dagtid

6 Kan endast lämnas någon timma/dag pga. psykiska eller somatiska symptom

1 Behöver vårdare tillgänglig nattetid

4 Engagerar vårdaren pga. hjälpbehov eller oro 1–2 ggr/natt inkl. vändning

8 Engagerar vårdaren pga. hjälpbehov eller oro mer än 2 ggr/natt

2 Stöd med social kontakt vid oro el dyl.

max Aktiv tillsyn nödvändig dygnet runt (= hemvårdsbidrag nivå 5)

Allmänt

1 Hjälp med administration (kontakter med myndigheter, post- och bankärenden mm)

1 Hjälp med att bädda sängen inkl. renbäddning

2 Hjälp med hygienstädning

2 Hjälp med hygientvätt

1 Hjälp med ledsagning (läkarbesök mm)

2 Hjälp vid promenader

2 Hjälp vid medicinering flera gånger om dagen

3 Hjälp med syrgas inkl. materialrengöring

1 Nedsatt syn trots hjälpmedel

1 Nedsatt hörsel trots hjälpmedel

3 Måttliga svårigheter pga. vårdsvårigheter, bristande kontaktförmåga eller samarbetsförmåga

6 Höggradiga svårigheter pga. vårdsvårigheter, bristande kontaktförmåga eller samarbetsförmåga

Poäng Funktion/Hjälpbehov

Ej hushållsgemenskap

1 Hjälp med disk

2 Hjälp med inköp

2 Hjälp med tvätt

2 Hjälp med städning

2 Hjälp att laga frukost

2 Hjälp att laga kvällsmat

4 Hjälp med dygnet alla måltider

Vid inplacering i vårdnivå tas endast hänsyn till det hjälpbehov som skall tillgodoses genom anhörigas insatser samt den bundenhet som omvårdnaden och tillsynen medför. I varje ärende bör en individuell planering göras av vilka insatser som den anhörige skall utföra och vilken service och omvårdnad som skall tillhandahållas genom kommunens försorg. I det sammanhanget bör uppmärksammas att ett inte alltför stort

omvårdnadsansvar läggs på den anhörige och att dennes behov av avlösning och andra former av stöd tillgodoses.

Hänsyn tas till om den enskilde har beviljats biträde av personlig assistent eller annan insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller uppbär ekonomiskt stöd till sådan assistans enligt denna lag eller enligt lagen om assistansersättning.

Anvisningar till § 4 - Bidragsnivåer

Om person uppbär handikappersättning som ersättning för hjälp med den dagliga livsföringen med personlig omvårdnad så skall Hemvårdsbidraget reduceras i motsvarande grad.

Hemvårdsbidraget reduceras inte i de fall anhörigvårdaren uppbär ålderspension, aktivitets- eller sjukersättning.

Anvisningar till § 5 - Omprövning

Vid ordinarie årlig omprövning gäller hembesöksdatum som omprövningsdatum. När sökande begärt omprövning av hemvårdsbidrag på grund av till exempel ändrad vårdtyngd, gäller den eventuellt nya bidragsnivån från månadskiftet efter den begärda omprövningen.

Till väsentligt förändrade förhållanden räknas även sådana omständigheter som har med vårdaren att göra, såsom sjukdom eller frånvaro från hemmet, och som innebär att vårdaren är förhindrad att utföra sina omvårdnadsuppgifter. Även byte av vårdare är en grund för omprövning.

Hemvårdsbidrag omprövas om vårdtagaren beviljats personlig assistens eller annan insats enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller uppbär ekonomiskt stöd till assistans enligt denna lag eller lagen om assistansersättning (LASS). Vid beslut efter ny ansökan skall bedömas om personen får sitt omvårdnadsbehov helt eller delvis tillgodosett genom Försäkringskassans beslut. Det är viktigt att personer som avser att söka insatser enligt LSS får information om att eventuellt hemvårdsbidrag kommer att omprövas i samband med LSS-insatser.

Anvisningar till § 6 - Utbetalning

Felaktig grund, som kan vara orsak till indragning av hemvårdsbidraget kan vara att den sökande inte är folkbokförd och stadigvarande bosatt i Göteborgs kommun, inte har ett omvårdnadsbehov som uppfyller lägsta nivån för hemvårdsbidrag, inte ersätter anhörig för utförandet av uppdraget o.s.v.

Anvisningar till § 7 - Frånvaro och avslut

Vid tillfälligt uppehåll i omvårdnaden vid sjukhusvistelse mer än 7 dagar, ersätts hemkomstdagen och inte inskrivningsdagen. Vid tillfälligt uppehåll i omvårdnaden vid korttidsvistelse ersätts hemkomstdagen och inte inskrivningsdagen.

Anvisningar till § 8 - Stöd till anhöriga

I varje ärende bör anhörigvårdaren erbjudas en individuell planering av det stöd som kan erhållas samt hur den anhöriges behov av avlösning skall tillgodoses d.v.s. en stödplan.

Det är lämpligt att anhörigvårdaren erbjuds en egen kontaktperson, till vilken den anhörige kan vända sig och få personligt stöd. Denna kontaktperson kan vara en handläggare eller dylikt.

Anvisningar till § 9 - Ansökan

Vid behov kan erforderliga handlingar krävas in, till exempel läkarintyg.

Anvisningar till § 11- Handläggning inom Göteborg

Vid ansökan där den sökande är folkbokförd i en stadsdelsnämnd men bosatt hos en anhörig i en annan nämnd mer än 3 månader skall den nämnd handlägga ärendet där den sökande är bosatt hos sin anhörig efter 3 månader.

Vid flyttning inom Göteborgs kommun övertas ansvaret för Hemvårdsbidraget må-naden efter att den sökande stadigvarande flyttat till annan stadsdelsförvaltning. Personen kan emellertid tillfälligtvis vistas på annan adress till exempel hos anhörig. Den tillfälliga vistelsen kan längst tillåtas vara 3 månader innan omprövning sker.

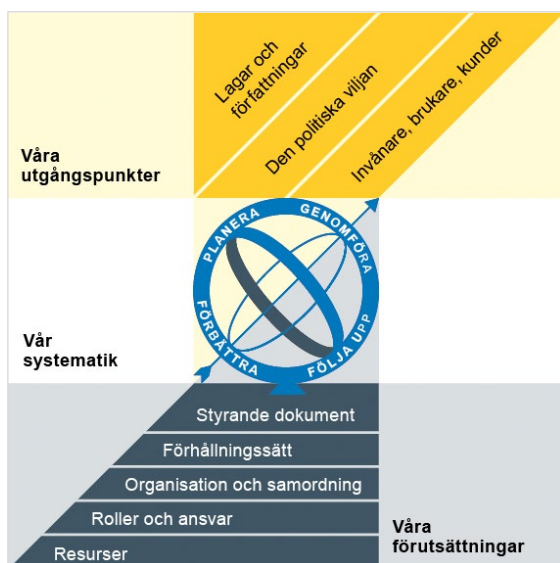
Göteborgs Stads riktlinje för hemvårdsbidrag

[Eventuell underrubrik]

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:

[Nämnd/styrelse/befattning]

Gäller för:

[Text]

Diarienummer:

[Nummer]

Datum och paragraf för
beslutet:

[Text]

Dokumentsort:

[Dokumentsort]

Giltighetstid:

[Giltighetstid]

Senast reviderad:

[Datum]

Dokumentansvarig:

[Funktion]

Bilagor:

[Bilagor]

Innehåll

Inledning	5
Syftet med denna riktlinje.....	5
Vem omfattas av riktlinjen	5
Bakgrund	5
Lagbestämmelser	5
Koppling till andra styrande dokument	5
Stödjande dokument	5
Riktlinje	6
Grundläggande förutsättningar	6
Kriterier för hemvårdsbidrag.....	6
Definitioner	6
Handläggning	6
Behovsbedömning.....	6
<i>Hemvårdsbidrag i kombination med andra insatser</i>	7
Prövning av anhörigvårdare	7
Beslut	8
Den enskilde ska anmäla ändrade förhållanden	8
Omprövning.....	8
Ny prövning.....	8
Avslut	9
Bidragsbeloppet.....	9
Utbetalning	9
Allmänt	9
Skattemässiga förutsättningar	9

Frånvaro.....	9
Stöd till anhörigvårdare	10
Övergångsbestämmelser	10

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Riktlinjen anger regelverket för hemvårdsbidrag.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tills vidare för de nämnder som i sina respektive reglementen har ett ansvar för hemvårdsbidrag. Aktuella nämnder är äldre samt vård och omsorgsnämnden samt nämnden för funktionsstöd.

Bakgrund

Hemvårdsbidrag är ett kommunalt bidrag som fastställts av kommunfullmäktige. Bidraget är ingen lagstadgad skyldighet enligt socialtjänstlagen och kan endast överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Lagbestämmelser

Hemvårdsbidrag prövas och beviljas enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen, inom ramen för kommunens generellt inriktade sociala verksamhet.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna riktlinje
Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående	Hemvårdsbidraget ska ses som ett stimulansbidrag för den omvårdnadsinsats som den anhörige utför.

Stödjande dokument

Eventuellt behov av lokala stödjande dokument beslutas och hanteras av aktuella nämnder.

Riktlinje

Grundläggande förutsättningar

Hemvårdsbidrag provas i enlighet med 4 kap. 2 § socialtjänstlagen och Göteborgs Stads riktlinje.

Bidraget ges till den enskilde i stället för eller som ett komplement till andra omvårdnadsinsatser i ordinärt boende. För att bli beviljad hemvårdsbidrag ska det finnas anhängigvårdare som bedöms lämplig för uppgiften.

Att ge en närstående omvårdnad ska alltid vara ett frivilligt åtagande och hemvårdsbidraget ska ses som ett stimulansbidrag för den omvårdnadsinsats som utförs.

Kriterier för hemvårdsbidrag

Följande kriterier ska vara uppfyllda för att hemvårdsbidrag ska beviljas:

- Den enskilde ska vara över 19 år och ha fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar som medför väsentliga svårigheter i sin livsföring och får omvårdnad av anhängiga i hemmet
- Den enskilde ska vara folkbokförd och stadigvarande bosatt i Göteborgs kommun.
- Det stöd som ingår i hemvårdsbidraget är personlig omvårdnad. Stödet ska innebära väsentligt merarbete för den anhängige.
- Behovet av omvårdnad ska bedömas överskrida sex månader.
- Den enskildes behov av omvårdnad ska uppfylla lägsta omvårdnadsnivån i enlighet med vad som framgår under rubriken behovsbedömning nedan.
- Det ska finnas anhängigvårdare som är lämplig för uppgiften. Anhängigvårdaren ska ingå i den enskildes hushåll. En enskild kan inom ramen för hemvårdsbidraget ha maximalt två vårdare.
- Tillfredsställande förutsättningar för att kunna ge omvårdnaden i hemmet ska föreligga.

Definitioner

Hemvårdsbidraget kompenserar för omvårdnadsinsatser. Med omvårdnadsinsatser i detta fall avses hjälp och stöd vid personlig hygien, förflyttning, på- och avklädning, toalettbesök, äta och dricka, tillsyn och egenvård.

Handläggning

Behovsbedömning

All handläggning sker i den enskildes ärende, det vill säga den person som är i behov av stöd och hjälp.

Vid inkommen ansökan ska hembesök göras i den enskildes hem. Tilltänkt anhörigvårdare ska närvara vid besöket. Om tanken är två anhörigvårdare ska handläggaren träffa dem båda.

Läkarintyg och/eller bedömningar av arbetsterapeut/fysioterapeut samt egenvårdsintyg ska vid behov inhämtas.

Handläggaren utreder den enskildes behov av omvårdnad och om omvårdnadsbehovet bedöms överskrida sex månader. Ersättning för serviceinsatser, såsom exempelvis städ, tvätt, inköp, matlagning ingår inte i hemvårdsbidraget. Bedömningen ska ske i linje med bedömning av hemtjänst och rådande rättspraxis. Därefter görs bedömning av behovets omfattning som delas in i två omvårdnadsnivåer. Inplacering i nivå avrundas till närmaste hel timma.

- Omvårdnadsnivå 1, från 30 upp till 86 timmar per månad.
- Omvårdnadsnivå 2, från 86 timmar per månad.

Handläggaren ska inom ramen för sin utredning bedöma om tillfredsställande förutsättningar för att kunna ge omvårdnaden i hemmet föreligger. Att vårda någon dygnet runt, utan möjlighet till återhämtning, är inte en hållbar situation och ska vägas in i prövning av hemvårdsbidrag.

För stöd i bedömningen i förhållande till om den enskilde har andra kommunala insatser, se mer under rubriken hemvårdsbidrag i kombination med andra insatser nedan.

Hemvårdsbidrag i kombination med andra insatser

Är den enskilde beviljad hemtjänst/avlösning i hemmet beräknas hemvårdsbidraget på det omvårdnadsbehov som kvarstår när tid för hemtjänst/avlösning i hemmet är beaktad.

När det gäller avlösning i form av korttidsplats regleras detta under rubriken frånvaro nedan.

Prövning av anhörigvårdare

Det ska finnas vårdare som är lämplig för uppgiften. Anhörigvårdaren ska ingå i den enskildes hushåll. Exempel är make/maka, sambo, förälder som bor hos vuxet barn, vuxet barn som slutat gymnasiet och bor kvar i föräldrahemmet eller andra vuxna som delar hushåll. Den enskilde kan inom ramen för hemvårdsbidraget ha maximalt två anhörigvårdare. Samma krav gäller för samtliga anhörigvårdare.

Att ge omvårdnad till en närstående ska alltid vara ett frivilligt åtagande och det är den anhörige själv som avgör hur stort ansvar hen vill ta för att vårda, bistå, stödja en närstående.

Handläggaren ska bedöma om tilltänkt anhörigvårdare är lämplig. Med lämplig person för uppgiften menas att vederbörande bedöms ha personliga förutsättningar, intresse och tid för att fullgöra uppdraget.

Inom lämplighetsprövning ska följande beaktas. Anhörigvårdaren kan inte godkännas om:

1. Personen inte fyllt 18 år,
2. till följd av sjukdom, funktionsnedsättning eller sociala skäl saknar förmåga att vara anhörigvårdare,
3. har biståndsinsatser för att tillgodose egna behov av omvårdnad och service,
4. anhörigvården inte är förenlig med andra åtaganden såsom exempelvis arbete, studier eller minderåriga barn, eller att
5. hen saknar rätt att vistas i Sverige.

Som stöd för handläggarens prövning ska tilltänkta anhörigvårdarens legitimation inhämtas. Vem/vilka som utför omvårdnaden ska dokumenteras i den enskildes akt.

Beslut

Hemvårdsbidraget beviljas för högst ett år i taget och beslutet ska förses med återkallelseförbehåll för att möjliggöra omprövning. Beslutet gäller från ansökningsdatum.

Den enskilde ska anmäla ändrade förhållanden

Den sökande eller anhörigvårdaren är skyldiga att anmäla ändrade förhållanden som kan medföra omprövning av hemvårdsbidraget. Exempel på förändrade förhållanden är att den enskildes omvårdnadsbehov förändras, om den enskilde eller vårdare flyttar och/eller om den enskilde får andra insatser som tillgodoser omvårdnadsbehovet. Till förändrade förhållande räknas också sådana omständigheter som har med anhörigvårdaren att göra, såsom sjukdom, frånvaro eller flyttning. Även byte av anhörigvårdare är en grund för omprövning.

Omprövning

Hemvårdsbidraget kan omprövas och återkallas om förutsättningarna för rätten till bidraget förändras. Det kan också återkallas om beslutet beror på att den enskilde lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. Kommande utbetalningar pausas under utredningstiden. Hemvårdsbidraget ersätts retroaktivt från det datum omprövning inleds.

Ny prövning

I samband med att beslutstiden löper ut ska handläggaren uppmärksamma den enskilde på att en eventuell ny ansökan behöver inkomma.

Vid ny prövning gäller samma handlägningsprocess som ovan.

Om ny prövning initierats av att den enskilde ansöker om högre vårdnivå, gäller den eventuellt nya bidragsnivån från månadsskiftet efter begärd prövning.

Avslut

Den sökande eller anhörigvårdaren är skyldiga att anmäla förhållanden som innebär att hemvårdsbidraget ska avslutas.

Vid flytt till särskilt boende alternativt om den enskilde får annan insats som ersätter hemvårdsbidrag upphör ersättningen dagen efter.

Vid flytt till annan kommun eller när den enskilde avlider upphör hemvårdsbidraget dagen efter.

Bidragsbeloppet

Beloppet för hemvårdsbidrag räknas om varje år per den 1 januari och anknyter till prisbasbeloppet som har fastställts för året.

Hemvårdsbidraget motsvarar per månad:

- Omvårdnadsnivå 1: 1/12 av 50 procent av prisbasbeloppet
- Omvårdnadsnivå 2: 1/12 av 100 procent av prisbasbeloppet

Utbetalning

Allmänt

Bidraget utbetalas till den enskilde månadsvis. Hen ska ersätta den/de anhörigvårdare som utför omvårdnaden.

Ersättning erhålls från det datum då ansökan inkommit.

Full återbetalning från den enskilde kan begäras om hemvårdsbidraget utbetalats på felaktiga grunder. Exempel kan vara att den sökande inte är folkbokförd och stadigvarande bosatt i Göteborgs kommun, inte har ett omvårdnadsbehov som uppfyller lägsta nivån för hemvårdsbidrag, inte ersätter vårdare för utförandet av uppdraget eller om det inlämnats felaktiga uppgifter gällande anhörigvårdaren.

Skattemässiga förutsättningar

Hemvårdsbidraget som betalas ut till den vårdbehövande, d.v.s. den enskilde, är skattefritt enligt 8 kap. 18 § inkomstskattelagen och omfattar inga sociala förmåner. Den ersättning som den enskilde betalar till den/de anhörigvårdare som utför omvårdnaden är skattefri då hen/ de ingår i den enskildes hushåll.

Frånvaro

Den sökande eller anhörigvårdaren är skyldiga att anmäla frånvaro.

Den enskilde kan tillfälligtvis tillsammans med sin anhörigvårdare vistas på annan ort, inom Sverige, till exempel sommarvistelse, och samtidigt uppbära hemvårdsbidraget. Den

tillfälliga vistelsen tillåts vara längst en månad per beslutsperiod, därefter upphör bidraget.

Vid inläggning på sjukhus eller vistelse på korttidsplats reduceras bidraget från första dagen oberoende av vistelsens längd. Hemkomstdagen ersätts. Samma gäller vid vistelse utomlands.

Stöd till anhörigvårdare

Anhörigvårdare tar genom ett hemvårdsbidrag på sig ett ansvar för att ge sin närstående en god omvårdnad. Detta i stället för att personal skulle utföra motsvarande insats. Det är viktigt att den anhörige får stöd för att själv inte drabbas av ohälsa samt för att få information, rådgivning och stöd i samband med insatsen. Hen bör därför uppmanas ha kontakt med nämndens anhörigstöd.

Övergångsbestämmelser

Beslut enligt det gamla regelverket gäller till dess det är dags för ny prövning.